

De hoekkeper

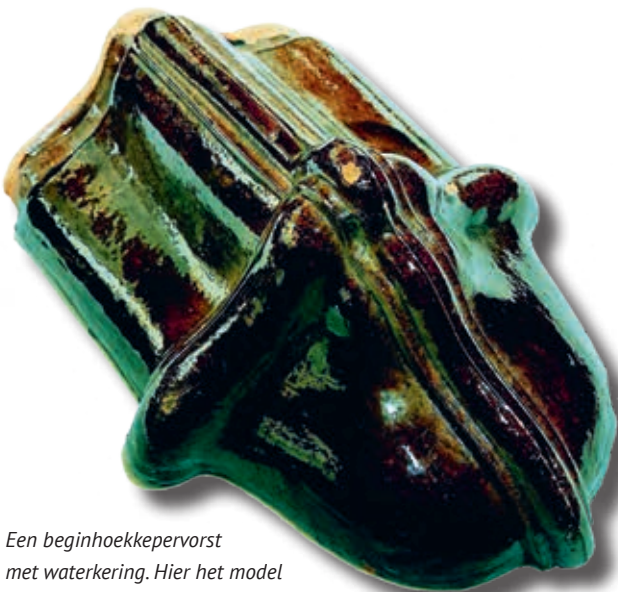
In het decembernummer van *steilDAK* besprak Huub Momers de kilkeper. Zoals beloofd is ditmaal de uitwendige hoekkeper aan de beurt.

Huub Momers

Wat is een hoekkeper? De juiste omschrijving van een keper is een snijpunt. Net als in de heraldiek komen daar kepers voor en het bekende olie/benzine-concern Chevron heeft als logo kepers. Het zijn altijd snijpunten! Maar nu het dak op.

De dakhelling is hier niet van invloed op de hoekkeper: of het nu een dak van 30 graden of 60 graden betreft, het maakt niet uit. Er komen minimaal twee schuine dakvlakken samen. Meestal komt deze vorm voor bij zgn. tent- en schilddaken of piramidedaken. Het zadeldak niet, want die volstaat met een nok als punt van samenkomst. Misschien ook interessant om in een editie van *steilDAK* de diversiteit aan nokvorsten te bespreken en de knelpunten.

Als het dak één van de hiervoor benoemde vormen heeft, heb je al gauw vier hoekkepers en dus acht keer extra werk en dat maakt het dak niet alleen mooier, maar ook duurder. Denk maar eens aan al het meten en passen, en ook het slijp- en knipwerk dat erbij komt kijken. Immers: de pannen moeten op maat geslepen worden tegen de opstaande brede ruit- of keperbalk. Als de pannen op de juiste schuine maat zijn, moet je nog gaatjes boren en vastzetten, liefst met RVS of messing schroeven.

*Een beginhoekkeper
met waterkering. Hier het model
geprofileerde vorst in bruin glazuur.
(Collectie H.Momers)*

*Schubvorst voor hoekkeper met grote krul, waterkering ontbreekt.
Lichtbruin glazuur, 45 cm. lang. Fabrikaat, Duitsland.
(Collectie H.Momers).*

Specie

Werd er vroeger veel schrale specie (aangevuld met dakpanscherven) gebruikt, tegenwoordig is de flexibele, uitrolbare hoekkeper-band (uitgevoerd in lood/aluminium legering op kleur) een ware uitkomst. Geen gedoe meer met emmertjes specie naar boven sjuuwen, die vervolgens na enige tijd begint te krimpen en de dakgoot vervuult met brokken weggevallen puin. Ik wil een uitzondering maken voor het model Oud Holle dakpan. Daar hoort naar mijn mening ook de hoekkepervorst van het model Oud Holle

In diverse kleuren glazuur beginhoekkepervorst met medaillon om de kopse zijde van de keperbalk aan het zicht te onttrekken, China. (Collectie H. Momers).

bij en dan zie ik graag dat die ouderwets wordt aangesmeerd met rijkelijk kalk/zand- specie, gewoon omdat het er veel authentieker uitziet op zo'n monumentaal dak.

Om in de sfeer te blijven: 'op de keper beschouwd' zijn hoekkepers van de meeste daken saai. Over de grens (en dat begint al in Duitsland) heeft men ontdekt dat je op de keper aardige figuren kunt plaatsen. Griekenland maakt er ook werk van. Of kijk maar eens naar het dak van een tempel in Azië! Daar zit de hele keper vol met symboliek van fabeldieren. Het is wel zo dat je het in de juiste context moet zien, het moet ook weer geen circus worden op het dak: elk land zijn traditie en cultuur.

De hoekkepervorst

Kan elk model vorst op de keper? Ja en nee. Kan elk model vorst op de nok? Nee. In de dakpannenwereld is een onderscheid gemaakt. Op de hoekkeper horen schubvorsten.

Op de nok moeten vorsten met een sluiting of waterkering (schubvorsten hebben dat niet). Neem als voorbeeld de zgn. geprofileerde vorst, vaak toegepast bij Kruispannen, die kan zowel op de nok als de keper. Zou je een schubvorst op de nok leggen, dan krijg je lekkage.

Is elke vorst mooi om op de keper te leggen? Nee. Als je de brede, platte driekantvorst op de keper legt, dan wordt het allemaal een beetje te breed en lomp. Een halfrondevorst kan nog wel, mits niet te breed. De fabrikant zal bij platte dakpannen (o.a. Mulden-, Kruis-, Tuile du Nord-

Hoekkeper met fabeldieren op Boedha-tempel aan de Zeedijk te Amsterdam, met vooraan de keizer zittend op de haan. (Foto: H.Momers).

Platte driekant hoekkepervorst met flexibele ondervorst.

Hoekkeper met halfronde vorsten en Tuile du Nord (es) dakpannen. Hier is de dakhelling bijna 90 graden en heeft men het aangedurfd geen ondervorsten of specie toe te passen.

en Rijnlandpannen) ook platte vorsten adviseren. Bij golfpannen (o.a. O.V.H. en V.H. Romaanse en Renova) de halfronde vorsten of klaverbladvorsten. Dan heb je ook nog ballon-, zadel- en omloopvorsten. Helemaal mooi wordt het als je de Begin-hoekkeper-vorst met een krul of ornament toepast. Dan heb je een dak dat bij elke thuiskomst voor jezelf of bezoek een feestje is om naar te kijken! Maar daarover een andere keer. ●

Dit artikel kunt u lezen op www.steildak.nl